

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 127:

Forslag til folketingsbeslutning om Christianias fremtid.

Af Lone Dybkjær (RV), Ebba Strange (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS).
(Fremsat 29/3 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Forsvarsministeren (Engell):

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger til forslaget, afgav den daværende miljøminister, hr. Erik Holst, den 9. marts 1982 en redegørelse til folketinget om den skitse, som konsulentfirmaet Møller & Grønborg havde udarbejdet vedrørende Christianiaområdets fremtidige anvendelse. Skitsen blev drøftet i folketinget den 16. marts 1982, hvorunder socialdemokratiets ordfører, hr. Camre, gentog de krav, som efter miljøministerens opfattelse måtte stilles for Christianias fortsatte eksistens, herunder især at forholdene i området blev lovliggjort.

Jeg skal ikke her komme nærmere ind på de enkelte krav, men blot henvise til hr. Camres gennemgang, som den fremgår af folketingets forhandlinger fra 1981-82, spalte 3682 ff. For mit eget ansvarsrådes vedkommende skal jeg dog fremhæve, at en lovliggørelse bl.a. og navnlig måtte omfatte istandsættelse af bevaringsværdige bygninger med tilhørende installationer.

Under den efterfølgende forespørgselsdebat samme dag vedtog et flertal af folketingets medlemmer et dagsordensforslag, der var fremsat af hr. Camre, hvorved tinget tog miljøministerens redegørelse til efterretning. Af miljøministerens redegørelse fremgik det

bl.a., at der burde nedsættes en embedsmandsgruppe til at koordinere statens og Københavns kommunes arbejde omkring Christiania, og arbejdet i denne gruppe skulle til sin tid være grundlag for en afgørelse af, om forudsætningerne for Christianias fortsatte eksistens kunne opfyldes.

Under førstebehandlingen den 26. november 1982 af et forslag til folketingsbeslutning om nedlæggelse af Christiania, der var fremsat af en række medlemmer af fremskridtspartiet, lovede jeg, at en sådan gruppe snarest ville blive nedsat, og den 8. december 1982 opfordrede jeg derfor de berørte ministerier – og her taler vi om boligministeriet, finansministeriet, indenrigsministeriet, justitsministeriet, miljøministeriet og socialministeriet – samt Københavns kommune til under forsvarsministeriets formandskab at indtræde i den omtalte embedsmandsgruppe.

Da Københavns kommune i foråret 1983 desværre ikke havde ønsket at deltage i gruppens møder, begyndte gruppen sit arbejde. Allerede på gruppens andet møde den 9. maj 1983 var der enighed om at anbefale, at der på forsvarsministeriets foranledning blev påbegyndt en gennemgang af bygninger og installationer i Christiania med angivelse af de forventede udgifter ved lovliggørelse af disse. Forsvarsministeriet tiltrådte samme dag indstillingen og bad derfor forsvarsværkbygnings-tjeneste om straks og inden årets udgang at foretage den omtalte gennemgang. Som bekendt afleverede bygnings-tjenesten i begyndelsen af januar 1984 en omfattende rapport, og et eksemplar af denne rapport blev udleveret til hvert af folketingets partier.

Af bemærkningerne til punkt 1 i det forslag til folketingsbeslutning om Christianias fremtid, der nu ligger på bordet, fremgår det bl.a., at udgangspunktet for bygningsforbedringer på området skal være den nuværende brug og størst mulig bevaring af de eksisterende boliger og erhvervsbygninger, og at gennemførelsen af forbedringerne bør forestås af staten i tæt samarbejde med Christianias beboere.

Det er endvidere anført, at arbejdernes gennemførelse i videst muligt omfang bør ske ved ansættelse af Christianias beboere. Jeg er naturligvis tilhænger af, at beboerne i videst muligt omfang inddrages i de foranstaltninger, som eventuelt måtte blive iværk-

[Forsvarsministeren]

sat. De videre overvejelser og beslutninger må afgøre, i hvilket omfang dette er muligt.

Udgifterne til lovliggørelse af bygninger og installationer blev, sådan som det også vil være folketinget bekendt, opgjort til mellem 50 og 105 mill. kr., afhængigt af hvilken løsningsmodel der vælges. På nuværende tidspunkt skønnes udgifterne at blive på mellem 55 og 115 mill. kr.

Jeg kunne i den forbindelse godt tænke mig at spørge forslagsstillerne, hvordan man har tænkt sig at skaffe pengene til istandsættelsesarbejder af et så betydeligt omfang. Det er der ikke oplyst noget om i forslaget. Der er ikke inden for den økonomiske ramme, der er fastlagt i finansloven for 1985 eller i forslaget til finanslov for 1986, taget højde for udgifter til en så stor opgave, uanset hvilken model man måtte vælge. Jeg går derfor ud fra, at omkostningerne ikke skal bæres af forsvarsbudgettet. Det ville i øvrigt ikke være i overensstemmelse med den aftale, der er indgået om forsvarets forhold for perioden 1985-87 mellem et flertal af folketingets partier.

Embedsmandsgruppen har naturligvis ikke taget stilling til, hvilken løsning der eventuelt bør vælges, da det er en afgørelse, der bør træffes af folketinget. Rapporten forelagde jeg i januar 1984 for Københavns overborgmester, Egon Weidekamp, og bad om hans bemærkninger samt om kommunens synspunkter vedrørende Christianias fremtid.

Københavns borgerrepræsentation tiltrådte på et møde den 24. januar 1985 et forslag fra magistraten om besvarelse af min henvendelse til overborgmesteren. I februar modtog jeg herefter det svar, som et flertal i borgerrepræsentationen havde vedtaget, og fik samtidig løfte om et eksemplar af borgerrepræsentationens forhandlinger, som forsvarsministeriet underhånden har modtaget i marts 1985.

Da dette materiale uden tvivl har betydning for behandlingen af det fremsatte forslag til folketingsbeslutning, vil jeg naturligvis stille det til rådighed for det videre udvalgsarbejde på grundlag af det forslag, vi diskuterer her i dag. Jeg vil dog godt benytte lejligheden til her at fremhæve de hovedsynspunkter, som Københavns kommune har givet udtryk for.

For det første finder magistraten, at bygningsstjenestens rapport alene indeholder oplysninger til brug for spørgsmålet om omfan-

get af lovliggørelse og istandsættelse af bygninger i Christiania. En vurdering af, om en lovliggørelse kan opnås ved et af de alternativer, som rapporten omtaler, kan efter magistratens opfattelse først foretages efter udarbejdelse af et skitseprojekt.

For det andet finder magistraten, at en stor del af istandsættelsen af bygningerne kan udføres uden pligt til at lave lokalplan.

For det tredje, at istandsættelsen og fremskaffelse af det økonomiske grundlag for denne efter magistratens opfattelse er en statslig opgave.

For det fjerde, at Københavns kommune vil medvirke til løsning af de sociale problemer, der bl.a. vil afhænge af, til hvilket niveau bygningerne istandsættes.

Og endelig for det femte finder magistraten, at den sædvanlige planlægningsprocedure, der indebærer, at lokalplanen udfærdiges gennem kommunen, ikke bør benyttes. Efter magistratens opfattelse bør lokalplanen udarbejdes af miljøministeriet.

Det er de enkelte berørte myndigheder, som er ansvarlige for de forhold, der henhører under deres respektive sagsområder. Jeg kan dog her vedrørende den planlægningsmæssige procedure sige, at det er regeringens opfattelse, at den planlægningsopgave, der er nævnt i forslaget, har en sådan karakter, at den bør håndteres på kommunalt niveau. Regeringen har svært ved at se de nationale hensyn, som gør, at staten skulle blande sig i den eventuelle nødvendige lokalplanlægning.

En stor del af den bygningsistandsættelse, som er indeholdt i den tværministerielle embedsmandsgruppes forslag, vil formentlig kunne gennemføres uden lokalplan. Vurderes det imidlertid, at det er nødvendigt at lave en lokalplan for Christiania, bør den udarbejdes af Københavns kommune, som besidder den nødvendige ekspertise til at klare opgaven, og som jo bagefter skal administrere lokalplanens bestemmelser, bl.a. i forbindelse med en række konkrete bygningsansøgninger og tilsvarende.

Vedrørende spørgsmålet om støtte til svage grupper i Christiania kan jeg oplyse, at beboerne i Christiania har samme ret som andre borgere til at modtage hjælp efter den sociale lovgivning. Efter bistandsloven har opholdskommunen pligt til at yde bistand til enhver, der opholder sig i kommunen. Forpligtelserne over for beboerne i Christiania

[Forsvarsministeren]

påhviler således efter bistandsloven Københavns kommune, og kommunens afgørelser i de enkelte sager kan indankes for den sociale ankestyrelse.

Københavns kommune har i årenes løb ydet støtte efter bistandsloven i overensstemmelse med lovens regler herom. Efter de seneste oplysninger blev der i 1983 ydet bistandshjælp til ca. 400 af Christianias beboere. Herudover varetager kommunen som hidtil sociale opgaver med hensyn til vejledning og behandling, ligesom kommunen yder bistand i forbindelse med hjemrejser for grønlænderes og udlændinges vedkommende.

Regeringen finder fortsat, at bistandsloven er tilstrækkelig smidig til at dække Christianiaområdet, også efterhånden som dette skifter karakter.

Vedrørende forslaget om etablering af en aftale med Christianias beboere om betaling af de merudgifter, der er forbundet med den nuværende benyttelse af området, vil jeg først og fremmest slå fast, at beboerne ikke betaler og aldrig har betalt husleje. Derimod har beboerne været indforstået med at efterkomme forsvarsministeriets krav om dækning af udgifterne til el, vand, renovation og mindre vedligeholdelsesarbejder. Gennem årene har indbetalingerne fra beboerne været stigende og udgjorde således for 1983 og 1984 henholdsvis 830.000 kr. og 1.010.000 kr. Der har imidlertid ikke på noget tidspunkt været fuld dækning for de merudgifter, som forsvarsministeriet har afholdt.

Spørgsmålet om etablering af en egentlig bindende aftale med Christianias beboere med henblik på betaling af husleje til dækning af de faktiske udgifter, herunder udgifter i forbindelse med lovliggørelse af boligerne, vil afhænge af, om det vil være muligt for Christiania internt at organisere sig på en sådan måde, at den er samarbejdsduelig. Det er bl.a. blevet fremhævet af fhv. forsvarsminister Poul Søgaard under en Christianiadebat her i tinget i februar 1978.

Vedrørende spørgsmålet om lovliggørelse af værtshusforholdene på Christiania kan jeg oplyse, at vi i forsvarsministeriet er bekendt med, at beboernes bevillingsansøgning, der i første omgang blev afvist af landsbevillingsnævnet, nu er rejst på et nyt grundlag og formentlig kan forventes afgjort af landsbevillingsnævnet den 23. maj i år.

Det er jo ingen hemmelighed, at de fire regeringspartier gennem mange år har haft den opfattelse, at Christiania burde afvikles. Med udgangspunkt i folketingets debat i marts 1982 er der igangsat et arbejde, hvor vi nu senest har fået Københavns kommunes synspunkter. Regeringen vil herefter på ny lade spørgsmålet om Christiania behandle i den særlige embedsmandsgruppe. Det er klart, at de beslutninger og de tilkendegivelser, som er fremkommet fra folketinget, vil indgå i disse drøftelser, og det gælder også det foreliggende beslutningsforslag, der jo rejser en lang række spørgsmål, der vil blive lejlighed til at se på i udvalget.

Løvig Simonsen (S):

Christianiadebatten den 16. marts 1982 og de efterfølgende debatter om Christiania her i folketinget siden da har klart vist, at der er et flertal imod rømning af Christiania og dermed et flertal, der sikrer bevarelse af Christiania under forudsætning af, at området kan lovliggøres. På denne baggrund ser socialdemokratiet det foreliggende beslutningsforslag om Christianias fremtid som et positivt bidrag til en videreførelse og konkretisering af debatten den 16. marts 1982.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at forslaget er socialdemokratiet særdeles vel bekendt. Jeg vil heller ikke lægge skjul på, at vi er positive over for visse dele af forslaget, mens der er andre elementer, vi er mere kritiske over for.

Der gøres i bemærkningerne til forslaget opmærksom på, at det er meget behersket, hvad der er gjort for at virkeliggøre de beslutninger, der er truffet om Christiania. En af årsagerne hertil er bl.a., at man har afventet Københavns kommunes kommentarer til embedsmandsudvalgets rapport vedrørende udgifterne til lovliggørelse af bygningerne på Christiania. Disse kommentarer blev også efterlyst af bl.a. statsministeren under den seneste debat her i folketinget den 6. marts 1984.

Københavns kommune har nu fremsat sine bemærkninger og synspunkter om forsvarets bygningstjenestes rapport vedrørende de bygningsmæssige forhold i Christiania og kommunens synspunkter vedrørende Christianias fremtid. Det fremgår af Københavns kommunes svar, at de fremtidige rammer for den sociale indsats i området vil være be-

[Løvig Simonsen]

stemt af, hvilken anvendelse og hvilken bygningsteknisk standard der tilstræbes i området, og at kommunen selvsagt er indstillet på at medvirke til løsning af de sociale problemer inden for sociallovgivningens rammer.

Samtidig gør kommunen opmærksom på den særlige økonomiske belastning, der er forbundet med, at der gennem Christianiaområdet indsluses et betydeligt antal sociale klienter i kommunen, og det er derfor naturligt ikke mindst set i lyset af de seneste bloktilskudsnedskæringer, der har særdeles alvorlige følger for Københavns kommune, at kommunen gør opmærksom på behovet for en særlig økonomisk støtte til dækning af de således udvidede forpligtelser.

Når det drejer sig om lovliggørelse af bygninger, gør kommunen opmærksom på, at en sådan istandsættelse, alt efter hvilket niveau staten beslutter sig for, i betydeligt omfang kan ske uden at udløse lokalplanpligt.

Sammenfattende bemærker Københavns kommune, at den kan henholde sig til den af folketinget i marts 1982 truffene beslutning, således at Christianiaarealerne bør anvendes til gavn for Københavns befolkning, og således at de mest bæredygtige aktiviteter kan indgå i en kommende plan med samtidig understregning af, at samfundets almindelige love skal overholdes også i Christiania.

Nu foreligger altså Københavns kommunes svar til forsvarsministeren, og det er så op til forsvarsministeren at redegøre for, hvilke overvejelser og initiativer regeringen vil komme med desangående. Det har forsvarsministeren allerede gjort her i dag, og han har gjort opmærksom på, at svaret nu skal indgå i de videre overvejelser i embedsmandsgruppen, og det vil vi så følge op i det kommende udvalgsarbejde.

Til de enkelte punkter i beslutningsforslaget har jeg følgende kommentarer.

Vi er enige med forslagsstillerne i, at bygningsforbedring skal ske ved statens foranstaltning, og at den nuværende brug af boliger og værksteder kan fortsætte under forudsætning af, at de fornødne dispensationer og fredningsstyrelsens accept kan indhentes. Vi mener også, at det er rigtigt, at der etableres et samarbejde mellem Christianias beboere og myndighederne om, at dele af arbejdet så vidt muligt udføres som beskæftigelsesarbejder.

Vi er enige i, at der bør udarbejdes et landsplandirektiv. Dette er jo også påpeget af Københavns kommune, og for os at se er det vigtigt, at vi kommer i gang med en planlægning, hvor der lægges vægt på dels at sikre anvendelse af de rekreative arealer for Københavns befolkning, som det også står i bemærkningerne, dels at sikre de bæredygtige aktiviteter.

Derimod finder vi ikke, at der i forslaget tages tilstrækkeligt hensyn til Københavns kommunes berettigede ønsker om en særlig økonomisk støtte. Det er naturligt, at der sikres en bredere indsats vedrørende støtte til aktiviteter for svage grupper i Christiania, men det er ikke tilstrækkeligt.

Hvad angår aftaler om huslejebetaling til dækning af de løbende faktiske udgifter, er det tilfredsstillende, at det faktisk indbetalte beløb er stigende, men lad mig lige gøre opmærksom på, at såfremt en sådan aftale ikke kan overholdes, betyder det igen en øget udgift for København.

Vi er også enige med forslagsstillerne i, at bestræbelserne for en normalisering af værtsforholdene må fortsættes, men det er nu engang landsbevillingsnævnet, der i denne sag giver en bevilling, og uanset hvor stor sympati vi har for Christianias egenart, er det vel rigtigt at bemærke, at det på dette område er vigtigt, at Christianias beboere bestræber sig på at finde en struktur, der kan opfylde de krav, der stilles fra nævnets side.

Socialdemokratiet er som sagt positivt over for hensigten og store dele af forslaget, men kan ikke tiltræde forslaget, som det foreligger.

Alligevel finder vi det værdifuldt, at vi kan få konstateret, at der stadig er opbakning om at støtte de positive kræfter i Christiania i en bevarelse efter de retningslinjer, der blev skitseret den 16. marts 1982. Det er derfor vigtigt for socialdemokratiet at erfare, hvorledes regeringen forholder sig bl.a. til Københavns kommunes initiativer og overvejelser. Socialdemokratiet mener, det er vigtigt, at vi kommer igennem med udarbejdelsen af landsplandirektivet. Deri er forslagsstillerne, Københavns kommune og vi jo enige, men desværre ikke forsvarsministeren.

Connie Hedegaard (KF):

[Connie Hedegaard]

Christiania er et skoleeksempel på, hvor uoverskuelige problemer man kommer ind i, når politikere ikke i tide erkender deres ansvar og løser de opgaver, de bør. Jo længere tid der går, des mere håbløst bliver det nemlig at finde en for samfundet tilfredstillende løsning på Christianiaproblemet.

Det konservative folkeparti synes, det er helt naturligt og positivt, at der i vores samfund eksperimenteres med mange forskellige måder at indrette sig på. Blot er det indlysende, at de forskellige eksperimenter må rette sig efter de for det øvrige samfund gældende love, og vi synes, det er beskæmmende, hvis stadig flere politikere langsomt accepterer Christiania, blot fordi det har ligget så længe, hvor det ligger. Det konservative folkeparti vil aldrig kunne acceptere denne indstilling, fordi Christiania, uanset hvordan man vender og drejer det, i sin grundvold er skabt på et uacceptabelt og ulovligt fundament.

Men da folketingets flertal jo altså ikke er enig heri, har den siddende regering overtaget flertallets dagsorden fra den 16. marts 1982, hvilket den så naturligt nok må forsøge at få det bedste ud af. I den forbindelse vil jeg gerne udtrykke håb om, at også Københavns kommune nu vil bidrage lidt mere engageret til at finde en fremtidig løsning.

Det konservative folkeparti håber, at der nu på ny vil komme gang i drøftelserne i embedsmandsudvalget, sådan som forsvarsministeren lovede det i sit indlæg, og vi håber, at forsvarsministeren vil have mere held end sin forgænger til at opnå konkrete resultater.

Med rette har størstedelen af den danske befolkning og i øvrigt også befolkningerne i de nordiske lande, specielt befolkningerne ude i de lokale områder, en forventning om, at der snarest muligt findes en løsning på Christianiaproblemet. Af de samme grunde, som forsvarsministeren nævnte i sit indlæg, mener heller ikke det konservative folkeparti, at det foreliggende forslag er anvendeligt hertil, hvorfor jeg med henvisning til ministerens kommentarer skal afvise forslaget.

Imidlertid vil jeg gerne spørge forslagsstillerne, om de virkelig med det foreliggende forslag – og her retter jeg især spørgsmålet til de radikale – mener at kunne opnå en tilfredsstillende løsning på Christianiaproblemet. F.eks. tager det forslag jo ikke særlig

meget sigte på at lovliggøre forholdene derude, bortset fra at værtshusebevillingerne nævnes.

Uanset hvilken sympati man muligvis har for nogle af de aktiviteter, der foregår på området, og uanset hvilken forståelse man fra forslagsstillerens side måtte have for nogle af de mere idealistisk indstillede beboere på området, burde al sympati dog strande på det faktum, at landets love daglig overskrides på mange områder derude. Det er således ikke acceptabelt, at den såkaldte fristad f.eks. er det eneste sted i landet, hvor politiet ikke regelmæssigt kan patruljere, simpelt hen fordi man ikke tør, og er politiet endelig nødt til at bevæge sig ud på området, kræver det minimum 22 mand af hensyn til politifolkernes sikkerhed.

Samtidig er det beskæmmende så sent som i dag at høre chefen for uropatruljen konstatere, at den meget opreklamerede kampagne mod hårde stoffer derude ikke synes at have haft andet end en presseeffekt, ligesom politiet må erkende, at der fortsat sker et betydeligt hashsalg på åben gade, uden at politiet griber ind, igen af hensyn til politifolkernes sikkerhed.

Dertil kommer en meget omfattende og desværre stigende almindelig kriminalitet i området samt problemerne i forbindelse med værtshusebevillingerne. Det sidste kan måske synes at være et mindre problem, men det er jo blot ét eksempel på, hvordan almindelige mennesker i det øvrige samfund på tilsvarende områder overholder landets love til mindste detalje og derfor har svært ved at forstå, hvorfor der kan herske særlige forhold på Christiania. Men nu må vi håbe, at der, som forsvarsministeren forventer det, vil ske en afklaring af i hvert fald dette spørgsmål i landsbevillingsnævnet den 23. maj.

Naturligvis vil en istandsættelse af de bevaringsværdige bygninger i sig selv være et positivt skridt, lige så vel som forslagsstillerens målsætning om, at christianitterne selv må afholde de udgifter, der er forbundet med ophold på stedet, burde være indlysende. Men det er jo kun lappeløsninger og en efter konservativ opfattelse alt for let måde at komme over problemerne på Christiania på, problemer, der ikke mindst er alvorlige, fordi de rummer så mange principielle perspektiver.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Fru Connie Hedegaard er ny i politik, men burde alligevel kende den politiske historie i forbindelse med Christiania. Når fru Connie Hedegaard siger, at det skyldes, at politikerne ikke i tide har handlet rigtigt i denne sag, må jeg erindre fru Connie Hedegaard om, at det netop er rigtigt for 1. kapitels vedkommende, nemlig VKR-regeringen med dens forsvarsminister, der lod Bådsmandsstrædes kaserne uden at træffe beslutning om, hvad dette store areal skulle bruges til, og dermed indbød til en situation, hvor der var folk, som rykkede ind. Først kom nogle elementer, som skrællede Christianias inventar af osv., fordi man ikke var i stand til at holde vagtmandskab på stedet; dernæst kom hele denne gruppe af folk, som manglede bolig og på anden måde tog området i besiddelse. Men begyndelsen var i VKR-regeringens tid, så den del af historien bør nok erindres.

(Kort bemærkning).

Connie Hedegaard (KF):

Jeg kender naturligvis godt baggrunden for Christianias opståen, og jeg satte ingen etiket på med hensyn til, hvis forsømmelse det var; det er i al almindelighed politikerne i folketinget, der har forsømt at gøre noget, og vi kan da ikke frasige os, at der også var et problem for den minister, der sad dengang. Men jeg tror nok, den største forsømmelse skete den 30. marts 1976, hvor vi jo havde en socialdemokratisk regering, og hvor man egentlig var indstillet på, at der skulle ske noget den 1. april 1976, men hvor det så pludselig blev udskudt. Det var, så vidt jeg husker, socialdemokratiet, der bar ansvaret for det først og fremmest.

(Kort bemærkning).

Karen Thurøe Hansen (KF):

Det er fuldstændig rigtigt, som hr. Tastesen hævder, at det var i VKR-regeringens tid, at Bådsmandsstrædes kaserne blev rømmet, men dette at en kaserne og et areal bliver rømmet, giver dog ikke ad lovens vej ret til at øve selvtægt. Det var, hvad der blev gjort.

Jeg minder også hr. Tastesen om, at socialdemokraterne kort efter overtog regerings-

magten, og det var i socialdemokratiets tid som regeringsmagt, man fra Christianias side opstillede det mål, at det skulle være en social foranstaltning, og at man skulle prøve på, om man kunne få det til at køre. Det lykkedes aldrig, heller ikke for socialdemokratiet, hverken at få registreret eller overhovedet at få dette sociale eksperiment til at køre bare på nogenlunde vis; det må jeg minde hr. Tastesen om i dag.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Det er rigtigt, som fru Karen Thurøe Hansen siger, at det var en socialdemokratisk regering, der i efteråret 1971 skulle overtage den situation, der var opstået på grund af VKR-regeringens forsømmelse.

Dernæst må jeg sige til fru Connie Hedegaard, at den 30. marts 1976 var en lykkelig dag, for da viste der sig et flertal i folketinget for at undgå en konfrontation, der kunne have skrevet sig ind i Danmarkshistorien på en blodig måde. Befolkningen var ophidset og opdelt i to store lejre i deres holdning for og imod, om man skulle acceptere Christianias situation eller ej. I kraft af den bløde landing undgik vi den konfrontation; så det var en god dag i Danmarks politiske historie.

Sønderby (V):

Så er vi i gang med en ny debat om Christiania. I de 13 år, problemet har eksisteret, har det været en årlig – ja, næsten flere gange årlig – tilbagevendende begivenhed, men det har måske mest været her om foråret, når der skal gøres rent rundt omkring, at diskussionen kommer op. Jeg skal ikke blande mig i, om folketinget har gjort for lidt eller for meget, sagen har i hvert fald været drøftet nok herinde, men der er måske nok taget for lidt fat på den.

Forslagsstillerne, det radikale venstre, SF og VS, tilsigter med beslutningsforslaget en videreførelse af Christiania i overensstemmelse med den dagsorden, der blev vedtaget af et flertal her. Venstre stemte ikke for den, men vi er selvfølgelig loyale over for det, som flertallet vedtager. Vi er også tilhængere af, at så mange som muligt kan vælge den boligform, de ønsker, men vi vil altså gerne have, at det sker på lovlig grund. Der blev, som forsvarsministeren sagde, nedsat en em-

[Sønderby]

bedsmandsgruppe til at koordinere statens og Københavns kommunes arbejde med disse problemer, men det tog jo, som flere har været inde på, nogen tid, inden Københavns kommune kom med i dette arbejde, og de har derfor også et medansvar for, at der ikke er sket noget.

Vi fik fra forsvarsministeriets bygningstjeneste en omfattende rapport om, hvor meget det ville koste, hvis bygningerne og installationerne skulle bringes i orden – 50 til 100 mill. kr. – og nu sagde forsvarsministeren, at det i nutidskroner nok ville være noget mere: 55 til 115 mill. kr. Når forslagsstillerne i dag i punkt 1 vil have dette ordnet, ganske vist i samarbejde med beboerne – og det kan man jo da godt synes er en god idé, men lad os nu se, hvor meget der kan komme ud af det – må jeg spørge, hvor pengene skal komme fra, for der er i hvert fald ikke afsat penge i forsvarrets kasse til dette, al den stund vi jo har lavet et forlig om dette, hvor Christiania ikke er nævnt.

Men i øvrigt kan dette jo også først ske, når der er kommet et skitseprojekt, jfr. debatten i Københavns magistrat, men rapporten kan vel danne grundlag for, at der kan laves en lokalplan for området, og derfor kan vi fra venstres side ikke støtte, at der skal udarbejdes et landsplandirektiv.

Det i forslaget punkt 3 nævnte må det være Københavns kommunes opgave at klare, for der er jo mange muligheder i den samlede lovgivning på dette område; bilstandsloven er på mange måder tilstrækkelig, og der er vel 200–300 personer i området, der får hjælp via bilstandsloven.

Venstre er enig med forslagsstillerne i, at der skal etableres en aftale med Christianias beboere om, at de skal betale en husleje, der dækker de faktiske udgifter. Men det er jo et problem, som vi har drøftet alle de år, Christiania har eksisteret, og vi er ikke kommet videre. Man er, som forsvarsministeren nævnte, kun gået med til at betale for el, vand og vedligeholdelse, men huslejen vil man ikke betale. Hvis bygningerne skal sættes i stand, som man nævner i forslaget, vil huslejen jo også stige væsentligt; hvem skal så betale det?

Må jeg endelig til det sidste punkt sige, at det ikke kan være rimeligt, at værtshusforholdene ikke snart bringes i orden derude. Når vi tænker på, hvilke krav der alle andre

steder i samfundet stilles til restaurationsbranchen, er der forhold derude, der snarest muligt må bringes i orden, og nu har vi fået at vide, at der omkring maj skulle være mulighed for at få disse ting i orden, for ellers må de pågældende restaurationer lukke.

Under forespørgselsdebatten i marts 1982 sagde venstres ordfører, hr. Tørnæs, at venstre var tilfreds med, at miljøministeren tilkendegav, at forholdene i Christiania skulle ændres, således at almindelige love i samfundet også skulle gælde i Christiania. Der er nu gået 3 år, siden vi havde den debat, og der er egentlig ikke fra beboernes side gjort ret meget for at opfylde dette. Man kan måske også spørge, hvor mange af de beboere, der var der dengang, der er til stede i dag. Vi ved, der er et gennemtræk på 20–30 pct. derude, så der er måske slet ingen af dem, der var der dengang, der er til stede i dag, og så kan de måske sige, de intet ansvar har for det.

Fra statens side er der udarbejdet rapporter, og Københavns kommune drøfter stadig på grundlag af disse rapporter, hvad de vil med området. Vi er tilfreds med, at forsvarsministeren på ny vil lade spørgsmålet behandle i en embedsmandsgruppe, men vi har egentlig ikke ret megen tiltro til, at området vil lade sig lovliggøre, og det er måske det, der er problemet. Men det er nogle af de spørgsmål, vi kan drøfte i udvalget.

Ebba Strange (SF):

Når vi er tre partier, der har fundet det nødvendigt i dag at fremsætte et forslag om Christiania, er det på baggrund af nogle af de ting, som forsvarsministeren var inde på, nemlig den usandsynlige sendrægtighed, Københavns kommune, ikke mindst takket være overborgmesteren, har udvist i denne sag.

Under en tidligere debat har jeg haft lejlighed til at kritisere, at det først var, da den borgerlige regering kom til og vi fik en ny debat om Christiania, at der blev nedsat et embedsmandsudvalg, men det skete jo da i hvert fald, som forsvarsministeren også pegede på. Men det har så vist sig umuligt at få Københavns kommune til at gå ind i det arbejde i embedsmandsudvalget, som var påbegyndt, og som er nået et eller andet stykke vej nu. Nu har Københavns kommune ganske rigtigt for nylig drøftet sagen og er kommet med en indstilling.

[Ebba Strange]

Men forsvarsministeren var jo selv inde på, at det på baggrund af den vurdering, som arbejdsgruppen har foretaget af mulighederne for bygningsstandsættelse og bygningsvedligeholdelse faktisk er nødvendigt med en folketingsbeslutning, for både forsvarsministeren og hr. Sønderby stillede jo det spørgsmål til forslagsstillerne, hvor pengene skal komme fra, når folketinget nu har besluttet, at der skal ske en lovliggørelse af bygninger. Nu er det nok ingen hemmelighed her i huset, at der fra SFs side ikke ville være spor i vejen for, at de blev taget ud af forsvarsbudgettet – det skulle være os en stor fornøjelse – men da vi ikke er med i forsvarsforliget, kan det nok ikke lade sig gøre.

Men netop på baggrund af de økonomiske spørgsmål fra forsvarsministeren synes jeg, det er vigtigt, at vi har fået forslaget frem nu, sådan at beslutninger på dette område kan få indflydelse på finansloven for 1986. Det er klart, at der skal et beløb til på et eller andet sted mellem de 50 og 105 mill. kr. – nu siger forsvarsministeren 55 og 115 mill. kr. – som vi allerede godt var klar over dette her ville koste dengang, vi diskuterede Møller & Grønborgs rapport.

Et andet spørgsmål, som det er vigtigt for os, der er forslagsstillere, at diskutere, er en lokalplan. Nu har både de borgerlige ordførere og forsvarsministeren givet udtryk for, at man ikke synes, det er nogen særlig god idé med den mulighed, som vi altså har fundet i miljøloven, nemlig at der kan udarbejdes et landsplandirektiv med henvisning til § 4 i lands- og regionplanlægningsloven. Vi betragter først og fremmest Christiania som et statsligt ansvar og dermed også som en statslig opgave, og derfor mener vi, at den paragraf, vi har henvist til, er tænkt til at anvendes netop på et område som dette her. Det håber jeg vi vil blive i stand til at skaffe flertal for, og det kan jeg forstå på den socialdemokratiske ordfører at der vil være gode muligheder for.

Det spørgsmål, som jeg forstår er det, der gør dette her lidt svært for den socialdemokratiske folketingsgruppe, er betalingen til de sociale udgifter. Det er klart, at en del af de mennesker, der bor i Christiania, bor der, fordi det er Christiania. Men jeg vil gerne sige til Københavns kommune og Københavns overborgmester, at en lang række af de mennesker såmænd ville have været der

alligevel, fordi det er en storby, der altid trækker den slags mennesker til, og hvis vi ikke havde Christiania, ville de være på Vesterbro, Nørrebro, Christianshavn eller et fjerde sted. Så helt fratage Københavns kommune et ansvar over for disse grupper kan vi ikke, og det synes jeg heller ikke at Københavns kommune selv lægger op til.

Vi har foreslået den mulighed, at man bruger bistandslovens § 135. Det er en lovregel, som kun bliver meget sjældent brugt – så vidt jeg ved, er der kun to institutioner, nemlig Koføeds Skole og et hjem ovre i Vestjylland, men som jeg ikke kan huske hvad hedder – socialministeren ved nok, hvad jeg tænker på – og det er vores udgangspunkt, at den også kunne anvendes på Christiania som en særlig institution. Jeg er tilfreds med, at forsvarsministeren har sagt, at det er folketinget, der bør træffe beslutningen, og det vil vi altså gerne lægge op til at man gør ved hjælp af dette beslutningsforslag.

Hvad angår værtshusbetillingerne, nævner forsvarsministeren, at de kunne forventes afgjort i maj 1985. Jeg vil meget håbe, at det lykkes at finde en sådan model, for jeg synes, der er gjort et kolossalt godt stykke arbejde, og det skal siges til de borgerlige ordførere, at der faktisk er meget stærke kræfter i gang i Christiania i øjeblikket dels for at deltage i nogle løsningsforslag, dels for at lovliggøre vilkårene for værtshusene, og jeg håber, det lykkes i et samarbejde at få det gjort.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det er efterhånden godt og vel 3 år siden, at et flertal i folketinget vedtog, at Christiania fortsat skulle eksistere, at Christiania skulle bevares som Christiania, og egentlig synes jeg, det er noget pinligt, at vi står her hele 3 år efter og endnu ikke har gjort noget for at følge den beslutning op. Det er på høje tid, og hvis det ikke sker nu, er jeg bange for, at det sker for sent. Og så bliver vi i virkeligheden de folk, som lovede, men ikke holdt, og i virkeligheden er medvirkende til det, man kunne betegne som en langsom kvælning. Det synes jeg ville være en katastrofe, og jeg er sikker på, at der er et flertal herinde, der er enig med mig i, at det ville være en katastrofe; det tror jeg nemlig også socialdemokratiet mener det ville være.

[Anne Grete Holmsgård]

Så vidt jeg kunne høre på hr. Løvig Simonsen, var socialdemokratiets holdning også overvejende positiv. Den var positiv til det første punkt vedrørende bygningsforbedringerne, den var positiv vedrørende landsplan-direktivet, den var positiv vedrørende forslaget om, at Christiania selv skal dække el-, vand-, gas- og renovationsudgifterne, og den var vel egentlig også positiv vedrørende bevillingerne, selv om jeg synes, hr. Løvig Simonsen måske betonede lidt for meget, at det udelukkende var et spørgsmål for landsbevillingsnævnet. Det er naturligvis et spørgsmål for landsbevillingsnævnet, men det er vel lige så klart, at landsbevillingsnævnet også gerne vil have nogle pejlestænger fra Christiansborg om, hvad man egentlig ønsker og er villig til at følge sine egne beslutninger fra 1982 op med. Jeg synes, at en af de pejlestænger kunne bestå i, at man siger: ja men det ville da være rimeligt at sige, at man giver en midlertidig bevilling, og så kan man tage den op igen efter 1 eller 2 år og se, hvordan den har fungeret. Christiania er kommet med et udspil for længst. Det er overraskende, men glædeligt blevet positivt modtaget af Københavns politi. Desværre kunne man ikke også på Københavns rådhus finde ud af at rykke lidt på fødderne og være lige så positive.

Hvad angår bygningerne og økonomien i den forbindelse, synes jeg, forsvarsministeren gav udtryk for en utrolig statisk opfattelse. Han pristalsregulerede simpelt hen de beløb, der var tale om, da Greve udarbejdede sine 3 modeller for godt og vel et år siden, og som var fra 50 mill. kr. op til 110 mill. kr. Sådan kan man godt stille det op. Men jeg mener egentlig ikke, det er rimeligt at stille det op på den måde.

Det, vi har ønsket at lægge op til, er, at man i tæt samarbejde med Christiania fra statens side udarbejder en planlægning for, hvordan området skal istandsættes. Om det kommer til at koste det ene eller det andet beløb, mener jeg egentlig er fuldstændig umuligt at sige.

Jeg har også på fornemmelsen, at grunden til, at forsvarsministeren hiver det frem, er, at han kan bruge det til at sige: ja men de penge er der ikke, og dermed er sagen i virkeligheden afgjort. Men når vi én gang har vedtaget i 1982, at det skal ske, kan man vel ikke pludselig 3 år efter bakke ud og sige: vi kan

desværre ikke finde pengene; det finder jeg i hvert tilfælde temmelig urimeligt.

Desuden findes der faktisk mange forskellige måder at gøre det på. Man kunne bruge jobskabelsesmidlerne. Man kunne også prøve at lytte til Christiania selv, der har peget på en momsforordning, hvor de momsmidler, der delvis bliver indbetalt, delvis ikke bliver indbetalt fra Christiania i dag, bliver indbetalt til en fond, som går til almennyttige formål på Christiania, og de kunne bl.a. gå til bygningsforbedringer. Det har Christiania selv offensivt peget på, og Christiania mener, at de faktisk kunne foretage disse bygningsforbedringer uden nogen synderlig statslig økonomisk støtte.

Jeg mener derfor, at der i virkeligheden ligger relativt lidt økonomi i dette. Jeg mener også, det er nødvendigt, staten går ind med økonomi, men det er ikke i den størrelsesorden, som forsvarsministeren taler om her. I øvrigt er det fuldstændigt forkert at tale om 1986-budgetterne. Man laver ikke en bygningsistandsættelse af denne størrelsesorden på ét år, og derfor bliver det højst en del af det, der kommer ind under 1986-bevillingerne.

Tilbage for socialdemokratiet som anstøds punkt stod, så vidt jeg kunne se, det, der er indeholdt under forslaget punkt 3, nemlig en bredere indsats vedrørende støtte til aktiviteter for svage grupper i Christiania. Jeg må indrømme, at jeg har svært at få ind i mit hoved, at vi ikke skulle kunne løse det problem, og at det ikke skulle være muligt at få et flertal i Folketinget for, at man giver en bredere støtte. Ret beset kan det ikke siges at være noget overvældende økonomisk problem. De mennesker, som skal have en eller anden støtte, får den støtte alligevel under en eller anden form. Dette her handler om at give dem en håndsrækning og også noget økonomi – men i virkeligheden ikke fantastisk omfattende økonomi – for at de kan føle, at de ikke fuldstændig er skubbet ud i kulden, og at man i virkeligheden lader det hele sejle.

Jeg synes også, det i den forbindelse er værd at tænke grundigt på, hvad der egentlig skete, da grønlænderne på Christiania fik private midler til nogle meget beskedne moderniseringer af køkken og bad i Stjerneski-bet. Det havde en fantastisk positiv effekt for grønlænderne på Christiania. Og det var ikke

[Anne Grete Holmsgård]

ret mange penge, det handlede om. Grønlønderne kan muligvis få flere private midler, men det forudsætter, at der er nogle herinde, der kan tage politisk beslutning om at handle nu for at give Christiania den håndsrekning, som Christiania har brug for, og gøre det på en solidarisk måde.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Så skal vi igen diskutere Christianias fremtid, og det bliver vi vel ved med, indtil problemet er løst, ca. én gang årlig. Men det er jo et alvorligt problem, ellers ville det ikke være kommet frem igen. Kristeligt folkepartis holdning har, som det også er udtrykt i ministerens oplæg, sammen med de øvrige regeringspartiers altid været helt klar: vi kan ikke have Christiania liggende som en stat i staten, som noget, der er helt i strid med vore love, og jeg tror egentlig, det er en opfattelse, som deles af mange mennesker, også i mange af ikke-regeringspartierne, at der må gøres noget ved det, for at det kan blive lovligt. Vi kan ikke være bekendt bare at lade stå til. Det andet aspekt er, at der ligger en masse menneskelige problemer og tragedier i det, men som jeg har udtrykt tidligere her for år tilbage, når det drejer sig om Christiania, løser vi ikke problemerne ved bare at sige: Her har I et sted, I kan være, og her kan I gøre, som I vil. Jeg tror også forslagsstillerne har den holdning, at der må gøres noget for de mennesker, at man må prøve at løse deres problemer.

Jeg vil gerne takke ministeren for det fine oplæg, vi har fået, hvor der er gjort rede for mange af de aspekter, der er i det, og for, hvor mange ministerier der er involveret. Derfor er det vigtigt, at vi i det kommende udvalg får tid til at drøfte alle aspekterne.

For kristeligt folkeparti er det væsentligt, at tingene bliver lovlige; vi kan ikke acceptere en stat i staten. Det er egentlig også interessant – nu har jeg fulgt debatten i en hel del år – at se, hvordan man i starten ønskede frie forhold, hvor man i dag fra næsten alle partiers side taler om, at der skal være ordnede forhold på forskellig vis.

Jeg håber, at debatten og det efterfølgende udvalgsarbejde må resultere i, at vi i hvert fald får fjernet alle de ulovligheder, der finder sted. Hvordan det skal formes i fremtiden, må afgøres i et samarbejde mellem de

forskellige ministerier og Københavns kommune, sådan at man finder en fornuftig løsning.

Pia Kjærsgaard (FP):

Christiania, lovløshedens mekka, hvor ingen med fornuften i behold tør vise sig, har i årevis med jævne mellemrum været til debat her i folketinget. Det er selvfølgelig meget hyggeligt at diskutere Christiania, hvis der ikke var vigtigere ting at diskutere, men der er sandelig andre ting, der i stedet burde have førsteprioritet. Men vi tager en runde til.

Efter denne debat vil Christiania garanteret bestå, fuldstændig som den hele tiden har gjort, og derfor er denne debat så inderlig ligegyldig. Som det er forslagsstillerne bekendt, var der ved dagsordenen i 1982 visse betingelser knyttet til vedtagelsen. Forslagsstillerne ridsede selv en række punkter op, der ikke er bragt i orden, men alligevel finder man altså, at en mere permanent løsning trænger sig på. Man taler ligefrem om medansvar for udviklingen, og forslagsstillerne har fuldstændig ret i, at de har et medansvar. Det er også næsten det eneste ved dette forslag, som fremskridtspartiet kan være enig i. For stod det til os, var dette lovløshedens mekka blevet ryddet for lang tid siden. Vi havde så undgået alle disse debatter, der ikke har ført til en pind. Man kan næsten sige, det har været spildte Guds ord på Balle Lars. Tidligere dagsordener, beslutningsforslag, højesteretsdomme og mange andre skønne ord, ting og gerninger har ikke bragt orden i noget som helst, og ingen regering har foretaget sig noget som helst.

Forslagsstillerne til det nye beslutningsforslag husker måske, at der i dagsordenen af marts 1982 stod, at samfundets almindelige love skal gælde for området. Det kan vi roligt her 3 år efter konstatere at de stadig væk ikke gør. Vi står nemlig over for en gruppe personer, der bor ulovligt i nogle bygninger i et område, hvor mord, voldtægt, stofmisbrug og masser af andre ulovligheder finder sted. Det er stedet, hvor kun de indviede kan føle sig nogenlunde sikre, hvor politi og brandvæsen kun kan nærme sig, hvis det sker med anselig styrke på én gang. Forslagsstillerne vil overlade løsningerne til disse mennesker, så vi for alvor får en stat i staten, hvor frista-

[Pia Kjærsgaard]

den skal køre efter egne love, som man nu har praktiseret i 12-13 år.

Det er efter min mening ganske utroligt, at noget parti kan føle interesse eller sympati for den slags. Blandt disse partier er altså det radikale venstre, som forestiller sig forskellige grupper, der hånd i hånd med de ulovlige beboere skal diskutere fremtiden. Gad vide, om dette forslag overhovedet har været i nærheden af en af disse beboere. For skal der ske ændringer, skal det ske efter samfundets love, og de love er man ikke så meget for at følge i Christiania. Man må spørge sig selv, hvad justitsministeren vil foretage sig for at opretholde lov og ro og orden i Christiania. På samme måde kunne man spørge skatteministeren, om der er udestående skatte- og afgiftssager, der ikke er afklaring på, vedrørende Christianias beboere, og hvad han har gjort for at få de ting i orden. Hvad har forsvarsministeren gjort for at hjælpe sundhedskommissionen, der på et tidligere tidspunkt har anset ministeren som ansvarlig for de ulovlige forhold i forbindelse med spisestederne, hvor svineriet 7 år efter stadig væk florerer?

Indstillingen til beslutningsforslaget fra fremskridtspartiets side er klar. Vi siger nej og havde hellere set, at vi havde behandlet et forslag fra regeringen, der én gang for alle gav Christiania dødsstødet.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal heller ikke forlænge debatten på nuværende tidspunkt. Som flere ordførere har været inde på, har vi jo gentagne gange haft Christiania på folketingets dagsorden. Jeg vil dog gerne sige, at en af de effektive måder at undgå, at det kommer på år efter år, rent faktisk er, at der træffes nogle beslutninger om Christiania. Det har vist sig, at dagsordensbeslutninger ikke har været tilstrækkelige, og det er derfor, vi har valgt at fremsætte et forslag til folketingsbeslutning, som er fuldt i tråd med, hvad hr. Dræbye som tidligere ordfører i denne her sag fremlagde under den seneste debat, vi havde i salen om dette spørgsmål.

Jeg synes, det afgørende, når vi diskuterer spørgsmålet om Christiania, er, at vi må konstatere og erkende, at der altså er nogen, der vælger andre måder end os at leve på. Det er det fuldstændig fundamentale, og det er også

det, vi finder i Christiania. Der er alle farver – desværre også nogle, der ikke er lovlige, og de bør naturligvis ikke være der – men der er alle farver i Christiania, og det er det, der gør Christiania noget mere spændende på nogle områder, end det almindelige samfund kan være.

Jeg synes også, det spændende ved Christiania er, at de har haft nogle visioner. Det har været de 1000 visioner. De har ikke kunnet bruges alle sammen – overhovedet ikke – men jeg synes alligevel, at det er mere løfterigt end det, vi så ofte ser i dag: nemlig no future. Der var faktisk en vision om en anden måde at leve på, og det synes jeg er vigtigt at fastholde i vores diskussion, og jeg synes, det er specielt vigtigt, som jeg sagde, i dag, hvor vi så ofte ser mismodet, no future osv. som slagord for samfundet.

Der er altså andre veje og måder at gøre tingene på, og der er altså også andre måder at løse problemerne på end netop dem, som forsvarsministeren nævnte. Fru Anne Grete Holmsgård var inde på, at man inden for rammerne af dette beslutningsforslag kunne forestille sig mange forskelligartede metoder til at finde nogle løsninger. Det fuldstændig fundamentale er, at man inddrager Christianias beboere. Hvis ikke man gør det, får man en konfrontation, men jeg tror, man kan finde nogle løsninger, hvis man positivt inddrager Christianias beboere i arbejdet, og udgangspunktet skal selvfølgelig være, at vi skal prøve på at se, om der ikke er nogen nye veje. Det er trist, hvis vi får et samfund, hvor intet nyt kan lade sig gøre, hvor alt skal være inden for de snævre og eksisterende rammer, hvor der ikke er nye muligheder. Hvilke veje vi så skal lægge for det, synes jeg vi må kunne diskutere.

Fru Anne Grete Holmsgård har været inde på en række muligheder. Det kan være, at det er nogle af dem, man skal tage frem; det kan også være, det er nogle andre. Jeg tror ikke, det behøver at betyde, at vi skal bruge beløb af den størrelsesorden, som forsvarsministeren var inde på. Under ingen omstændigheder bliver de i hvert fald udløst i 1986. Det afgørende er, at vi prøver at komme i gang med en eller anden løsning for Christianias fremtid.

Jeg tror, det er vigtigt, at det ad hoc-udvalg vi får etableret – vist nok først i næste uge – og som skal behandle dette beslut-

[Lone Dybkjær]

ningsforslag, videreføres, sådan at vi kan komme ind i en dialog om, hvordan vi, om jeg så må sige, kan få bundet en sløjfe omkring Christiania, men det skal altså være efter de retningslinjer, der ligger i forslaget til folketingsbeslutning.

Det mener jeg også der må være en basis for, når jeg har hørt den socialdemokratiske ordfører, for hvis positive holdning til beslutningsforslaget jeg gerne vil takke; men det er måske ikke så ejendommeligt endda, forhistorien taget i betragtning. Så vidt jeg kunne høre, var det kun pkt. 3, som hr. Løvig Simonsen gik imod, og dér synes jeg vi må prøve på at finde en eller anden afbalanceret løsning.

Jeg tror, det var fru Ebba Strange, der sagde, at en række af de personer, der opholder sig i Christiania, ellers ville opholde sig andre steder i København, og det er rigtigt. Men selvfølgelig er der også en tendens til – og det er også noget af det, vi har drøftet – at et område som Christiania trækker flere personer til, end der ville komme, hvis området ikke fandtes.

Derfor mener jeg, det afgørende må være, at vi finder en eller anden balance med hensyn til finansieringen. Jeg synes, man må kunne opnå en eller anden aftale, som også Københavns kommune trods alt må kunne acceptere.

Jeg skal ikke gå ind på alle de taler, som de borgerlige ordførere har holdt om denne sag – det ville i et vist mål også være en repetition af, hvad der er sagt på et tidligere tidspunkt – men til hr. Sønderby vil jeg gerne sige, at der faktisk stadig væk er nogle af de oprindelige beboere til stede i Christiania – der er nogle, der ryster på hovedet, men jeg kender faktisk nogle af dem – men selvfølgelig har der da været et gennemtræk, og deri har vi også et vist medansvar, fordi vi aldrig har fået truffet en endelig beslutning om Christiania. Vi har også et ansvar for, at vi giver de mennesker derude et perspektiv i det arbejde, de trods alt allerede har investeret og fortsat kan være villige til at investere.

Jeg synes, det er rigtigt, at vi nu får afsluttet Christianiasagen, at vi nu får nogle faste rammer for Christiania, sådan at man kan komme ind i noget mere permanent end det, man hidtil har været i. Jeg tror, der sker en sammenblanding af tingene, og derfor vil jeg gerne understrege, at Christiania faktisk har

haft en vision om det. Man har holdt sammen om andet end blot det at bekæmpe omverdenen – nok lidt i modsætning til dem, der siger no future; her tror jeg i meget høj grad, sammenholdet er mod de andre. Det har ikke været tilfældet for Christianias vedkommende. Christiania har haft mange visioner, nogle af dem ubrugelige, men også nogle brugbare, som ikke bare vendte sig imod det øvrige samfund, hvor sammenholdet ikke bare var det, at man var imod det øvrige samfund, men hvor sammenholdet var en idé, som man mente var bæredygtig, og som man mente også kunne fungere inden for det såkaldt almindelige samfunds rammer.

Det er derfor, jeg synes, det er meget vigtigt, at vi nu får lavet nogle rammer for Christiania, og jeg håber, at vi på en eller anden måde kan nå frem til en flertalsholdning i denne sag. Det er naturligvis i særlig grad en appel til socialdemokratiet, sådan som ordene her er faldet, men jeg vil da absolut betragte det som meget konstruktivt, hvis også regeringen vil prøve at medvirke til nogle løsninger i denne sag.

Løvig Simonsen (S):

Der har været nogle enkelte spørgsmål til socialdemokratiet, og dem vil jeg gerne lige prøve at uddybe lidt nærmere og komme med kommentarer til. Men ellers synes jeg, at det forslag, der foreligger, og den tale, forsvarsministeren holdt, og hvori han gjorde opmærksom på, at embedsmandsudvalget nu skulle i gang igen, viser nogle klare signaler, som forsvarsministeren formentlig vil tage med i sine overvejelser.

Jeg skal nævne nogle af de ting, som klart er kommet frem. For det første, at nogle af bygningsforbedringerne udmærket godt kan foretages uden et beslutningsforslag, og at der er et flertal for et landsplandirektiv. Det går jeg ud fra at forsvarsministeren har noteret sig, således at det også kan afspejle sig i det udvalgsarbejde, der kommer.

Dernæst stillede fru Anne Grete Holmsgård det spørgsmål, om vi ikke var positive over for at få en normalisering nu i forhold til landsbevillingsnævnet. Jo, det er vi, men der har jo, som fru Anne Grete Holmsgård også skitserede, været en bevægelse i henseende til, på hvilken måde det kunne lade sig gøre. Jeg mener også, at vi herfra skal bidra-

[Løvig Simonsen]

ge til, hvis der er mulighed for at forene disse strukturer, at give en bevilling, og dermed er vi kommet et godt skridt videre.

Det næste var spørgsmålet om udgifterne. Det er rigtigt, at udgifterne til bygningsforbedring ikke er aftalt under forsvarsforligets rammer – det skal jeg gerne bekræfte hermed – men det betyder ikke, at der ikke kan afsættes en bevilling under de finanslove, der kommer, alt efter hvilken planlægning der bliver lagt til grund for det. Derfor vil vi tage det over nogle år, men det er igen den positive tilkendegivelse, der skal til, for at ændre forholdene derude for mange af beboerne.

Dernæst vil jeg gerne understrege noget, som også er blevet sagt, men nok ikke så klart. Jeg synes virkelig, at den redegørelse og de svar, der er kommet fra Københavns kommune, er en positiv tilkendegivelse også fra den kommune, som har Christiania, og som måske føler sig trykket af den situation, Christiania ofte har betydet for dem. Jeg synes, det skal tælle med i overvejelserne, at vi altså også her nu har en positiv tilkendegivelse, som der kan arbejdes videre med. Københavns kommunes udgifter hertil kan jeg ikke sige hvor meget beløber sig til, men fru Anne Grete Holmsgård sagde, det var små beløb. Det tror jeg ikke det er. Jeg tror, det er et betydeligt beløb, og man skal her erkende, at den økonomiske situation, Københavns kommune er i, selvfølgelig også er medvirkende til, at man ønsker en dækning for disse udgifter.

Men vi vil gerne stille nogle spørgsmål under udvalgsarbejdet og prøve på at få uddredt nogle af de problemer, der er skitseret fra vores side både udgiftsmæssigt og andet, og så vil vi se frem til, at nogle af tingene kan blive gennemført, måske først og fremmest ved, at forsvarsministeren tager det flertal ad notam, der har vist sig i dag.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil gerne benytte anden runde til at komme med et par bemærkninger til de ordførere for de borgerlige partier, der har været heroppe.

Hr. Sønderby sagde noget om, at der ikke fra beboernes side er gjort meget for at lovliggøre området, og fru Pia Kjærsgaard sagde noget om, at dette forslag garanteret ikke havde beboernes tilslutning. Jeg vil gerne

som en af forslagsstillerne sige, at vi har haft nogle meget konstruktive debatter med repræsentanter for Christiania om dette forslag. Jeg opfatter det ikke som spor farligt at færdes i Christiania; at der daglig begås ulovligheder, er nok muligt, men det gør der vistnok de fleste steder her i Danmark apropos vor sidste debat om færdselsloven.

Der er stærke og konstruktive kræfter i Christiania, og det har der været, lige så længe Christiania har bestået. At nogle er flyttet og nogle er kommet til, er klart, men sådan er det også andre steder i Danmark, og at Christiania er et specielt sted at bo i Danmark, ved vi også alle sammen. Men når fru Inger Stilling Pedersen og en anden af de borgerlige ordførere sagde, at der måtte ske noget, at det ikke bare kunne ligge der, er det da egentlig påfaldende, at det, tre år efter at der er truffet en folketingsbeslutning om, at der nu skal ske noget i Christiania, er tre repræsentanter for oppositionen, der må komme med et beslutningsforslag.

Men det har vi gjort, og jeg er da også glad for de positive ord, der er faldet, selvfølgelig først og fremmest fra socialdemokratiets side, for det bærer i retning af, at vi kan få vedtaget et eller andet. Det har været os magtpåliggende i forslaget at beskrive, at det, der skal ske, skal ske i samarbejde med Christianias beboere. Det er vi overbevist om at det kan, for der er meget kreativitet derude; der er et meget stærkt ønske om at få det til at være et rart sted at være. Således er det forkert, som det er blevet sagt her, at kampagnen mod de hårde stoffer ikke har båret frugt. Der har været meget store resultater af kampagnen mod de hårde stoffer i Christiania. Jeg ved også, at der på et tidspunkt for ikke så forfærdelig længe siden igen har været problemer derude med hårde stoffer, men når man tænker på, at christianitterne på et tidspunkt, hvor ingen andre dele af Danmark var i stand til det, faktisk fik ryddet de hårde stoffer ud af Christiania, synes jeg nok, det tyder på, at der er nogle kræfter derude, som vi skal være glade for fandtes, og det er vi altså nogle der er.

Connie Hedegaard (KF):

Jeg vil lige komme med en enkelt kommentar, ikke mindst til fru Lone Dybkjær, for fru Lone Dybkjær forsøger ligesom at

[Connie Hedegaard]

fremstille det, som om der er nogle, der gerne vil have, at der skal kunne ske andre ting i dette samfund, at der er nogle – nemlig dem, der kan støtte dette forslag – der vælger andre måder at leve på. Der er alle farver i Christiania, fik vi at vide, og vi skal ikke have et samfund, hvor noget ikke kan lade sig gøre. Ja men dette her er ikke et spørgsmål om, at vi andre ikke også synes, det er glimrende, at der er alle muligheder. Det er at forvrænge debatten at sige, at vi bare vil have et konformt samfund. Jeg er heller ikke spor i tvivl om, at fru Ebba Strange har ret i, at der også sker nogle positive ting derude, men problemet er bare ulovlighederne, og at sammenligne ulovlighederne i Christiania med en almindelig dansk gennemsnitsprovinsby er ikke særlig rimeligt; ulovlighederne er dog et noget større problem på Christiania.

At vi skal være åbne over for dem, der har visioner og perspektiver, synes det konservative folkeparti naturligvis også. Folk skal have frihed til at lave alle de kollektiver og andre måder at leve på, som de overhovedet vil, men det skal bare være inden for lovens rammer. Derfor er det ligesom at afspore debatten, når man siger, det er et spørgsmål om for eller imod alternative livsformer. Det er ikke det, det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg kan kun erklære mig ganske enig med den foregående taler. Fru Connie Hedegaard kom mig desværre i forkøbet, for hun sagde nogenlunde det samme, som jeg ville have sagt.

I øvrigt vil jeg sige, at jeg så udmærket forstår, at fru Ebba Strange kan færdes i Christiania uden at føle sig truet, for som jeg også sagde i mit første indlæg: det kan de indviede mageligt gøre, men jeg ville nok med mit standpunkt her i salen føle mig særdeles utryk ved at færdes i Christiania, og det ved jeg at der er mange andre der også vil. Det er jo sådan, at man næsten ikke kan få politiet derud, hvis der foregår ulovligheder i Christiania; de nægter simpelt hen at arbejde derude. Jeg fatter ikke, at folketings vil finde sig i, at ulovligheder bare skal have lov at foregå i Christiania, altså at man ikke kan få de offentlige myndigheder derud, for

de er ikke så indviede; de føler sig faktisk truet.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det er fru Connie Hedegaards bemærkning om ulovlighederne i Christiania, der får mig herop. Nu sammenlignede fru Connie Hedegaard Christiania med en middelstor dansk provinsby, og det er da også meget muligt, at man kan gøre det, men jeg går ud fra, at fru Connie Hedegaard sigter til hashsalget på Christiania, og så vil jeg gerne bede fru Connie Hedegaard fortælle mig, hvorfra hun ved, at der sælges mere hash på Christiania end f.eks. på Vesterbro.

Fru Pia Kjærsgaard sagde, at det ikke var til at få myndighederne ud på Christiania. Jeg kan fortælle fru Pia Kjærsgaard, at der i hvert fald er én myndighed, som er meget optaget af at vise sig på Christiania, og det er politiet. Politiet viser sig så at sige daglig på Christiania, og de gør det på tidspunkter, hvor christianitterne sover, og de foretager ransagninger i strid med retsplejelovens regler. Jo, der er sandelig myndigheder, der interesserer sig for at komme på Christiania.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det er virkelig ind imellem gudbenådet at høre på disse borgerlige dydsdøtre, der går op og forsvarer lov og orden i samfundet og på den anden side siger: vi vil gerne have et farverigt, pragtfuldt, varieret, fleksibelt osv. samfund. Det første, der skal ske, er altså bare, at de dér bavianer ude på Christiania skal forstå at opføre sig lovligt. Jeg går ud fra, at det i øvrigt også gælder politiet, når de kommer på Christiania, at de skal huske at overholde loven.

Men egentlig ville jeg sige: det var dog pokkers til fattigt bud på, hvad man egentlig mener om Christiania, at de bare skal holde lov og orden! Og så synes jeg egentlig, at det, fru Connie Hedegaard står og siger heroppe, osrer langt væk af, at hun mangler at tage sig et par ture ud på Christiania. Jeg er sikker på, at der sidder en del oppe på tilhørerpladserne, som meget gerne vil invitere hende derud – formentlig også allerede har gjort det – og jeg synes, det var en god idé,

[Anne Grete Holmsgård]

om hun gjorde det nu, så diskussionen i det mindste kunne blive lidt mere kvalificeret.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Ja, og så synes jeg, at fru Connie Hedegaard skulle tage fru Pia Kjærsgaard i hånden. Jeg er sikker på, at der ikke ville blive krummet et hår på deres hoveder, når de kom derud, og de kan såmænd lave aftalerne her, når debatten er overstået, det er jeg overbevist om. Jeg tror, man vinder meget ved selvsyn, og jeg tror, man vinder meget ved at knytte kontakter med de mennesker, som dette faktisk handler om. Det er jo helt forbløffende at høre de to ordføreres udlægning af politiets adfærd på Christiania og så sammenholde det med den oplevelse, christianitterne selv har af politiets adfærd i Christiania. Man kan så sige: hvem har ret, hvem har ikke ret? Det kan vi ikke få en lang diskussion om på korte bemærkninger, men jeg kan dog gøre opmærksom på, at det er lykkedes Christiania et par gange at vinde sager ved Københavns byret, når de har klaget over, at politiet har overtrådt retsplejeloven ved deres adfærd i Christiania, og det synes vi selvfølgelig er godt, men det er beklageligt, at politiet betragter Christiania som et område, hvor de kan tillade sig at overtræde retsplejelovens regler om, hvordan politiet skal opføre sig.

Så vil jeg godt sige, at når jeg talte om ulovligheder andre steder i landet, tænkte jeg såmænd ikke så meget på almindelige små danske provinsbyer, men jeg tænkte på de områder i København, som vi kender, som vi færdes i, og hvor vi, hvis man virkelig kunne drage en sammenligning, måske ville se mange af de samme ulovligheder finde sted, som finder sted i Christiania, uden at der er de konstruktive perspektiver i livet, som der trods alt også findes i Christiania.

(Kort bemærkning).

Connie Hedegaard (KF):

Hr. Leif Hermann var her desværre ikke, da jeg holdt mit første indlæg, ellers ville han nok have hørt, at det, jeg sagde var, at forskellen mellem Christiania og alle mulige andre steder, også hvad angår hashsalg og i øvrigt anden kriminalitet, er, at politiet ikke

tør patruljere derude. Det er trods alt en væsentlig forskel, så sammenligningen med Vesterbro holder ikke rigtig. Så skyder man én i skoene, at grunden til, at man er imod Christiania, nok er, at man ikke har været derude, så det skulle man tage at gøre. Jeg har været ude at se Christiania, og den forskel, der er i opfattelsen i dag, har intet som helst at gøre med, om man har været derude, eller man ikke har været derude. Det er simpelt hen et spørgsmål om forskel i opfattelsen af, hvad begreberne retsbevidsthed og retssikkerhed dækker.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Den patruljering, fru Connie Hedegaard taler om, skal jeg ikke beskæftige mig med, men for så vidt angår hashsalget kan jeg forsikre fru Connie Hedegaard om, at de talrige ransagninger, der finder sted på Christiania – og som sagt i strid med retsplejelovens regler – drejer sig ikke om at finde pornoblade eller den slags ting; de drejer sig om at finde hash.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Der var en af ordførerne, der efterlyste en kvalificeret debat, og det ønske kan jeg da kun være helt enig i.

Når man taler om lovløshed, hjælper det ikke, at man går ud og ser Christiania, for det bliver det ikke mindre lovløst af. Masser af de ting, der foregår derude, er klart ulovlige. Vi ved, hvor mange ministre der er involveret i selve Christiania. På alle de områder foregår der ulovligheder, og det bliver ikke mindre ulovligt af, at man går ud og besøger Christiania.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det har fru Pia Kjærsgaard selvfølgelig så inderlig ret i, men det hjælper nogle gange på forståelsen og på mulighederne for at diskutere de reelle forhold, at man ved, hvad der foregår.

Og jeg tror ikke, fru Connie Hedegaard skal være så frygtelig bange for at komme derud. Nu er fru Inge Krogh ikke i tinget mere, men det er fru Elisabeth Krog. De er kommet der i mange år, og jeg tror ikke, de

[Anne Grete Holmsgård]

er blevet forulempet en eneste gang. I hvert tilfælde er de da kommet igen og igen, og de er såmænd ikke de eneste, der er kommet derude. Det er faktisk prisværdigt, at de er kommet der, de har da forsøgt at se, hvordan der så ud. Men jeg kan forstå på hele debatten, at jeg også bliver nødt til at invitere fru Connie Hedegaard både til Vesterbro og til Nørrebro, for at hun kan have et sammenligningsgrundlag, for i mine øjne er det ganske uforståeligt efter at have boet i de kvarterer i 15 år, hvad det egentlig er, der er blevet snakket om fra denne talerstol i løbet af det sidste kvarter.

Hr. Løvig Simonsen, sagde, at han ikke mente, økonomien i punkt 3 i forslaget var helt så beskeden, som jeg havde givet udtryk for. Det er muligt, at den ikke er helt så beskeden, men det, der er problemet, er, at vi faktisk aldrig nogen sinde har diskuteret det så konkret, at vi har fået kroner og øre på bordet. Det, vi har diskuteret, har været en særlig indsats, en særlig støtte til institutionen herfra og videre, og det er selvfølgelig det, jeg refererer til, når jeg siger, at økonomien ikke kan være særlig omfattende.

Det andet, jeg refererer til, er, at hvis socialdemokratiets forudsætning er, at staten også skal dække en del af de almindelige bistandsmidler, så bliver beløbet selvfølgelig større. Dertil vil jeg sige, at mange af disse mennesker ville under alle omstændigheder bo i Københavns kommune. Lad os dog diskutere det, men jeg synes egentlig, jeg i den diskussion nu mangler et udspil fra socialdemokratiet om, hvad partiet mener på dette område. Det behøver hr. Løvig Simonsen ikke at komme op og redegøre for her, det kan han udmærket give i det ad hoc-udvalg, der bliver nedsat bagefter, og jeg tror faktisk, diskussionen vil blive mere frugtbar, hvis vi fører den videre dér.

Så vil jeg også godt sige, at jeg håber, hr. Løvig Simonsen, selv om han ikke nævnte spørgsmålet om en momsfond heroppefra, seriøst vil overveje den og diskutere den i den socialdemokratiske gruppe. Det kan godt være, at den umiddelbart virker for ny, for kontroversiel og for umulig at have med at gøre, men Christiania er jo også kontroversiel, det er et sted, der ikke er almindeligt, så selvfølgelig må man også prøve at diskutere disse løsninger. Jeg synes egentlig, det er så fantastisk positivt, at Christiania selv har

spillet ud med nogle økonomiske løsninger vedrørende de ting, der skal ske på Christiania, at man bør forholde sig grundigt og sagligt til dem, og det håber og forventer jeg selvfølgelig også at socialdemokratiet vil, for det er jo ingen hemmelighed, at pennen i dette papir ikke udelukkende har været ført af det radikale venstre, SF og VS, men også af socialdemokratiet – lige indtil sidste øjeblik i hvert tilfælde.

(Kort bemærkning).

Connie Hedegaard (KF):

Det skal kun lige være for at præcisere fru Anne Grete Holmsgårds sidste indlæg.

Det er jo ikke mig, der er bange for at gå på Christiania, så her må fru Anne Grete Holmsgård have blandet ordførerne en lille smule sammen. Og hvad angår tilbudet om at besøge Vesterbro sammen med fru Anne Grete Holmsgård vil jeg sige, at det er ikke nødvendigt, dér bor jeg nemlig.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvordan man økonomisk har spillet ud fra Christianias side. Hvis man henviser til, at der står, at Christiania er begyndt at indbetale husleje, kunne jeg godt lide at vide, hvor meget den samlede gæld andrager til samfundet, fra dengang Christiania startede.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nu ved jeg selvfølgelig ikke, om Christiania har været klar over, at det var fru Pia Kjærsgaard, der var Christianiaordfører, for så vidt jeg kan se, har samtlige andre ordførere fået et brev fra Christiania allerede i februar måned, hvori Christianias budget er fremlagt. Heraf fremgår det, hvad man har indbetalt, og det fremgår faktisk også, at man mener, man gennem en solidarisk momsindbetaling, som kanaliseres tilbage til Christiania, kan klare at istandsætte og renovere – skånsomt og med dispensationer selvfølgelig – de bygninger, boliger og erhvervsbygninger, der eksisterer i Christiania i dag. Men hvis fru Pia Kjærsgaard af en eller anden underlig årsag ikke har fået dette brev, vil jeg gerne give hende en kopi.

Maisted (FD):

Det er selvfølgelig næsten håbløst at diskutere Christiania her i folketinget, for der er jo rent faktisk sket det, at i 1971 besattes Christiania uretmæssigt. Det blev der afsagt en kendelse om. Der blev såmænd afsagt en kendelse af højesteret om, at det var ulovlig besættelse af området, og at man selvfølgelig havde ret til at kræve det rømmet, i 1976. Så oplevede man minsandten også, at folketinget med et flertal vedtog, at Christiania skulle rømmes, men ikke desto mindre har man fortsat besættelsen.

Det er da ganske indlysende, at det er fuldstændig uforståeligt for hovedparten af den danske befolkning, at man kan etablere en stat i staten, at man bogstavelig talt kan rulle en form for pigtråd rundt om et område i Danmark og sige: herindenfor bestemmer vi, og vi blæser på al lovgivning. Vi gør hverken, hvad landsret, hvad højesteret, eller hvad folketingsflertallet siger. Det er ganske enkelt en fantastisk situation. Det har intet med folkestyre at gøre, det er anarki, så det klodser, men det er vi jo også kendt med herinde. Det er ikke så længe siden, vi fik en prøve på højforræderi, idet folkestyret blev sat ud af kraft. Det er præcis det samme, der er sket på Christiania, og der er ingen, der overhovedet burde have forståelse for den måde, christianitterne udøver deres selvstyre på. Men også herinde i folketinget kan man blæse folkestyret, grundloven og den øvrige del af befolkningen, som man tvinger til at overholde landets love, et stykke. Det går fint, og det vil ganske givet fortsætte, lige indtil vi har enten totalt anarki her i landet eller et rødt styre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer og stedfortrædere. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 115:

Forslag til folketingsbeslutning om midlertidige rammer i henhold til kommuneplanlovens § 15 i Københavns kommune.

Af Leif Hermann (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS).

(Fremsat 26/2 85).

Forslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Miljøministeren (Chr. Christensen):**

Forslagsstillerne siger i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at det fremsættes for at sikre, at kommuneplanlovens bestemmelser om udarbejdelse af en kommuneplan også efterleves af Københavns kommune.

Jeg er naturligvis ikke uenig i denne intention; tværtimod vil jeg da godt sige, at jeg finder situationen omkring Københavns kommunes planlægning beklagelig, først og fremmest for dem, som lever og arbejder i København, men også for mig som miljøminister. Både min forgænger og jeg har da også flere gange presset på for at få tilvejebragt en kommuneplan for København, men desværre har bestræbelserne hidtil været forgæves.

Når jeg alligevel ikke kan støtte forslaget, skyldes det, at jeg ikke tror, at dette middel, nemlig at stoppe godkendelse af § 15-rammetillæg, løser de planlægningsmæssige problemer.

Et stop for nye § 15-rammer vil betyde, at alt byggeri i København sættes i stå og en i forvejen høj arbejdsløshed vil blive forøget. Det er formelt muligt at gennemtvinge udarbejdelse af en kommuneplan i København. Hovedstadsrådet kan med mit samtykke fastsætte en frist, inden for hvilken kommunen skal offentliggøre et forslag hertil. Overholdes denne frist ikke, kan hovedstadsrådet lade en kommuneplan tilvejebringe på kommunens bekostning.

Så vidt jeg er orienteret, har hovedstadsrådet ikke overvejet at bruge denne fremgangsmåde, og jeg tror nu heller ikke, den vil løse Københavns problemer. Det, der skal til, er efter min opfattelse, at Københavns kommu-